

FAGLÆRTERES TENDENS TIL AT ARBEJDE INDEN FOR DERES FAGOMRÅDE

Udarbejdet af
Katja Jensen, seniorøkonom, ph.d.
Lærke Dyrby Kloch, projektassistent

August 2024

Tænk tanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu

Indhold

Baggrund	6
Hovedkonklusioner	8
Implikationer	10
Definition af arbejde inden for uddannelsens fagområde	12
Faglærtes tendens til at arbejde inden for deres fagområde	15
Er det et problem, når faglærte arbejder uden for deres fagområde?	19
Data og metode	23
Data	23
Metode	23
Litteraturliste	28
Bilag 30	

01

Baggrund

Baggrund

Manglen på faglært arbejdskraft har i de senere år været et omdrejningspunkt i den offentlige debat. Virksomheder har høje forgæves rekrutteringsrater for mange faglærte funktioner (STAR, 2024). Og ser man frem mod 2030, vil der være betydeligt færre med en faglært uddannelse, end der er i dag (AE-rådet, 2021; FH, 2022; Kraka, 2021). Det er drevet af, dels at store årgange med mange faglærte når pensionsalderen inden 2030, og dels at en faldende andel af de unge tager en erhvervsuddannelse.

Hvor mange faglærte, der er tilgængelige for virksomhederne, afhænger dog ikke kun af, hvor mange der har en faglært uddannelse, men også af, hvorvidt dem med faglært uddannelse arbejder inden for deres fagområde. Det at uddanne mange elektrikere hjælper ikke på manglen på elektrikere, hvis de fleste ikke arbejder som elektrikere efterfølgende. Og modsat fx det videregående uddannelsesområde er der ikke megen fokus på, hvordan dimittender fra erhvervsuddannelsessystemet er beskæftiget umiddelbart efter uddannelsen, hvad angår deres arbejdsopgaver og jobtype.

I denne analyse undersøger vi derfor, i hvor høj grad dimittender fra erhvervsuddannelserne arbejder inden for det fagområde, som de er uddannet inden for. Hvorvidt faglærte arbejder inden for deres fagområde, er dog ikke ligetil at beregne, da det er en større metodisk opgave at definere, hvornår uddannelse og job svarer til hinanden. Derfor er analysens første kapitel et metodisk kapitel, hvor vi udvikler en datadrevet definition af, hvorvidt et job ligger inden for uddannelsens fagområde. I andet kapitel bruger vi denne definition til at kaste lys over faglærtes tendens til at arbejde inden for deres fagområde – både overordnet set og på tværs af uddannelser, institutioner og regioner.

Hvis mange faglærte arbejder uden for deres fagområde, kan det være tegn på et fleksibelt arbejdsmarked, men også på, at faglærte har svært ved at finde arbejde inden for deres fagområde. For at komme lidt nærmere omstændighederne omkring de faglærte jobsituation, undersøger vi i analysens tredje kapitel, hvordan faglærte klarer sig, alt efter om de arbejder inden for eller uden for deres fagområde, når det kommer til løn og tendens til at arbejde på faglært niveau. Vi undersøger også, om faglærte, som arbejder uden for deres fagområde, er bedre stillede end ufaglærte.

Undersøgelsen bidrager til en litteratur om faglærtes arbejdsmarked, som viser, at relativt få faglærte arbejder over niveau (DEA, 2024; 2015). Med andre ord undersøger denne litteratur, i hvor høj grad faglærte har arbejde på videregående niveau. Nærværende analyse supplerer denne litteratur ved at undersøge en anden dimension af de faglærtes arbejde, nemlig hvorvidt de arbejder inden for deres *fagområde*, uanset niveauet. En tømrer vil altså arbejde på niveau, men uden for sit fagområde, hvis vedkommende fx arbejder som smed.

02

Hovedkonklusioner

Hovedkonklusioner

- 67 pct. af de faglærte arbejder inden for deres fagområde tre år efter endt uddannelse. 33 pct. arbejder således uden for deres fagområde.
- Der er store forskelle mellem de enkelte uddannelsers profiler, når det kommer til andelen af faglærte, som arbejder inden for deres fagområde tre år efter endt uddannelse. Fx arbejder 85 pct. af de faglærte inden for omsorg, sundhed og pædagogik inden for deres fagområde, mens det samme gælder for under halvdelen inden for grafisk teknik og medieproduktion.
- Der er næsten ingen forskelle mellem faglærtes tendens til at arbejde inden for deres fagområde, når man sammenligner på tværs af regioner eller uddannelsesinstitutioner.
- Faglærte får en højere løn, hvis de arbejder inden for deres fagområde, end hvis de arbejder uden for.
- Samtidig får faglærte, som arbejder uden for deres fagområde, en højere løn end ufaglærte. Det til trods for at de ofte arbejder på ufaglært niveau.

03

Implikationer

Implikationer

Analysen viser, at 33 pct. af de faglærte arbejder uden for deres fagområde. Der er altså et potentiale for virksomheder, som mangler faglærte, i at rekruttere faglærte, som arbejder uden for deres fagområde. Det kan potentielt set også gavne den enkelte faglærte at komme tilbage i sit fag, idet analysen viser, at faglærte får en højere løn, når de arbejder inden for deres fagområde, end når de arbejder uden for.

Analysen tager dog udgangspunkt i lønnen tre år efter endt uddannelse. Det faktum, at faglærte, der arbejder inden for deres fagområde, får højere løn, kan være et udtryk for, at en medarbejder netop i de første år på arbejdsmarkedet er stærkest mht. de arbejdsopgaver, der ligger tættest på uddannelsens kerne. Det siger dog ikke nødvendigvis noget om billedet på længere sigt. Det kan være, at faglærte efter længere tid på arbejdsmarkedet får kompetencer, som har stor værdi, uden for deres specifikke fagområde, og at jobs uden deres fagområde derfor ikke aflønnes lavere end jobs inden for. Det kan analysen dog ikke sige noget om.

At hver tredje faglærte arbejder uden for sit fagområde, kan på den ene side være et tegn på et fleksibelt arbejdsmarked, hvor en erhvervsuddannelse åbner mere end én dør arbejdsmæssigt. Alternativt kan det også indikere, at en del faglærte ikke får et job inden for deres fagområde, til trods for at de gerne vil have det.

Om det er et tegn på et fleksibelt arbejdsmarked er vigtigt ift. fx unges uddannelsesvalg, da en væsentlig årsag til, at unge fravælger erhvervsuddannelser til fordel for gymnasiet, er, at de opfatter, at man med en erhvervsuddannelse lægger sig fast på en bestemt professionsvej (EVA, 2018). Det er også et af udgangspunkterne for Reformkommissionens anbefaling om at oprette hpx (Reformkommissionen, 2023). De analyser tyder på, at en erhvervsuddannelse kan være en attraktiv uddannelse for de unge, hvis den leder til et fleksibelt arbejdsmarked.

Analysen viser som nævnt, at lønnen er højere inden for fagområdet end uden for. Hvis det især er lønnen, som betyder noget for valget mellem jobs, tyder analysen altså på, at jobs uden for fagområdet er mindre attraktive tre år efter endt uddannelse. Og det kunne således pege på, at ikke alle faglærte, der arbejder uden for deres fagområde, gør det som et tilvalg. Der kan dog selvfølgelig være mange andre årsager til at vælge et bestemt job, såsom geografisk lokation, arbejdstider, arbejdsmiljø osv.

04

Definition af arbejde inden for uddannelsens fagområde

Definition af arbejde inden for uddannelsens fagområde

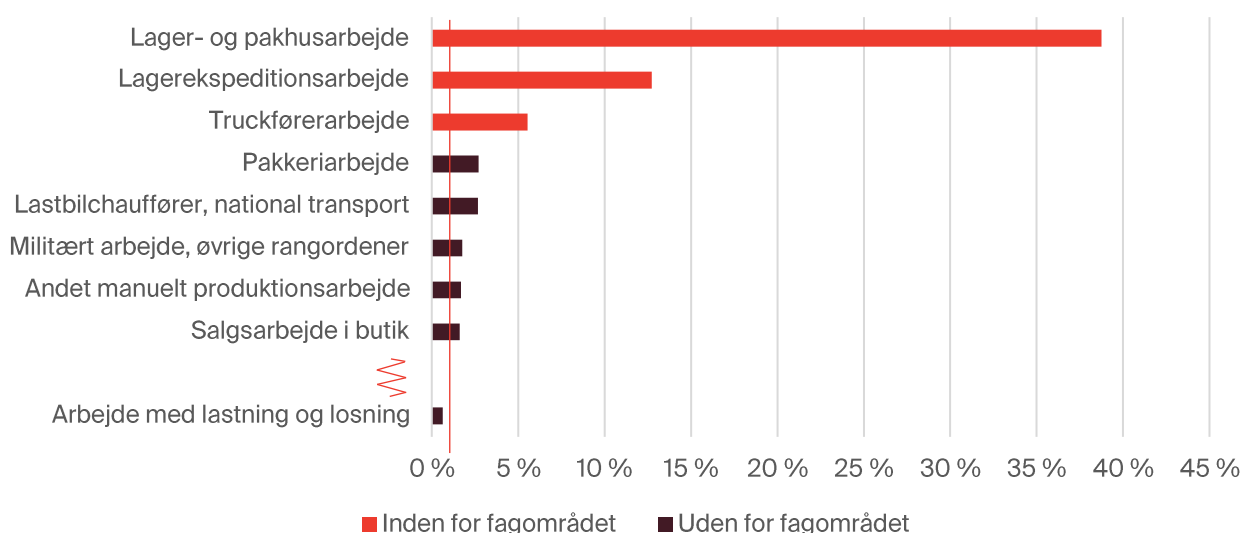
Når man ser på, hvordan et givet job matcher den ansattes uddannelse, eksisterer der forskellige tilgange til at bestemme, i hvor høj grad der er et godt match eller ej. Et match mellem uddannelse og job kan således bestemmes gennem (1) selvrapporateret match mellem uddannelse og job, altså hvor den enkelte vurderer, om jobbet passer med vedkommendes uddannelse (2) jobanalyse, hvor eksperter bestemmer, hvilke jobs der hører til hvilke uddannelser, og (3) realiseret match, hvor man undersøger, hvilke jobs dimittender faktisk arbejder i (Boualam, 2014) og derfra deducerer, at de jobs må være dem, der passer til uddannelsen.

I denne analyse tager vi udgangspunkt i de såkaldte realiserede match. Det betyder, at et job ligger inden for den faglærtes fagområde, hvis det er blandt de mest populære jobs blandt dimittender fra samme erhvervsuddannelse. Det er ud fra en filosofi om, at de jobs, som mange dimittender fra en erhvervsuddannelse arbejder i, typisk også være dem, som er mest relevante ift. dimittendernes uddannelse.

Konkret definerer vi jobs inden for fagområdet som stillingsbetegnelser, som minimum 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder inden for. Vi fokuserer på stillingsbetegnelser i stedet for brancher, og har valgt grænsen på 3 pct., da vi dermed kommer tættest på de andele, vi finder, hvis vi håndholdt gennemlæser dimittendernes brancher og stillingsbetegnelser, jf. boks 1 og kapitlet "Data og metode".

Tager man fx udgangspunkt i dimittender fra lager- og terminaluddannelsen, arbejder 57 pct. inden for deres fagområde, jf. figur 1. De 57 pct. kommer af, at der er tre stillingsbetegnelser, hvor minimum 3 pct. af dimittenderne fra lager- og terminaluddannelsen arbejder: lager- og pakhusarbejde (39 pct. af dimittenderne), lagerekspeditionsarbejde (13 pct.) og truckførerarbejde (6 pct.). De 57 pct. findes altså ved at lægge de tre røde søjler sammen. Det er tæt på de 53 pct. som man finder ved håndholdt at gennemlæse dimittendernes brancher og stillingsbetegnelser, jf. boks 1.

Figur 1 // Andel af dimittender fra lager- og terminaluddannelsen, som arbejder i de otte største stillingsbetegnelser*, opdelt efter, hvorvidt jobbet er inden for fagområdet i den datadrevne definition

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: * samt arbejde med lastning og losning.

Boks 1. Håndholdt definition af jobs inden for fagområdet

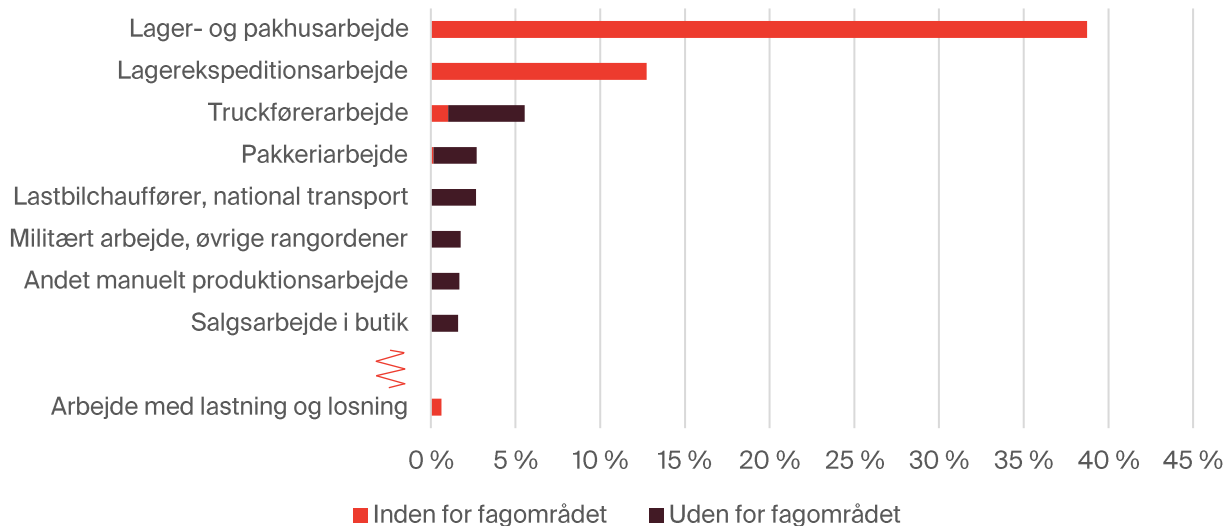
I den håndholdte definition af jobs inden for fagområdet gennemlæser vi dimittendernes brancher og stillingsbetegnelser, og klassificerer ud fra navnet, hvorvidt jobbet er inden for fagområdet. Vi tager udgangspunkt i 18 erhvervsuddannelser, nemlig alle uddannelser inden for Jordbrug og natur (FJO), Teknologiområdet, grafisk teknik og medieproduktion (TBT) og Transport- og logistikområdet (TBT).

For uddannelser med under 200 elever har vi gennemlæst alle brancher og stillingsbetegnelser. For uddannelser med over 200 elever fokuserer vi på de stillingsbetegnelser hhv. brancher, som mindst 1 pct. af dimittenderne fra uddannelsen arbejder inden for. For disse jobs klassificerer vi først de brancher hhv. stillingsbetegnelser, hvor navnet peger på, at jobbet ligger inden for uddannelsens fagområde.

For brancher og/eller stillingsbetegnelser, hvor navnet ikke entydigt peger på, hvorvidt det ligger inden for fagområdet, har vi holdt navnet op imod information fra UddannelsesGuiden (ug.dk) om, hvilke jobs den pågældende uddannelse kvalificerer til.

Tager man fx udgangspunkt i dimittender fra lager- og terminaluddannelsen, arbejder 53 pct. inden for deres fagområde i den håndholdte definition, jf. figur 2. For dimittender fra lager- og terminaluddannelsen består jobs inden for fagområdet her af jobs inden for lager- og pakhusarbejde (39 pct. af dimittenderne), lagerspeditionsarbejde (13 pct.) samt arbejde med lastning og losning (1 pct.). Desuden er jobs inden for truckfører- og pakkeriarbejde inden for fagområdet, hvis de er inden for branchen "oplagings- og pakhusvirksomhed" (< 1 pct.). De 53 pct. findes altså ved at lægge de fire røde søjler sammen.

Figur 2 // Andel af dimittender fra lager- og terminaluddannelsen, som arbejder i de otte største stillingsbetegnelser*, opdelt efter hvorvidt jobbet er inden for uddannelsens fagområde i den håndholdte definition

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: * samt arbejde med lastning og losning.

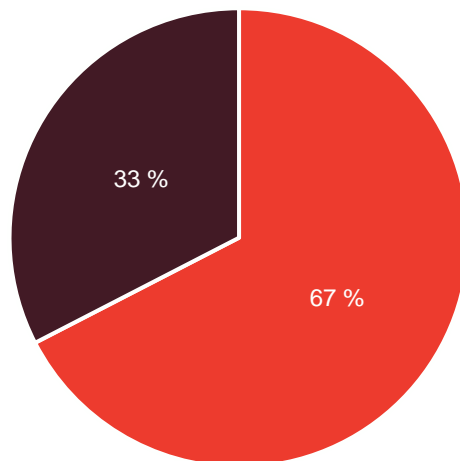
05

Faglærtes tendens til at arbejde inden for deres fagområde

Faglærtes tendens til at arbejde inden for deres fagområde

To ud af tre faglærte arbejder inden for deres fagområde tre år efter endt uddannelse, når man kun fokuserer på dimittender, der er i beskæftigelse på det pågældende tidspunkt, jf. figur 3.

Figur 3 // Andel af faglærte, som arbejder inden for deres fagområde

■ Inden for fagområdet ■ Uden for fagområdet

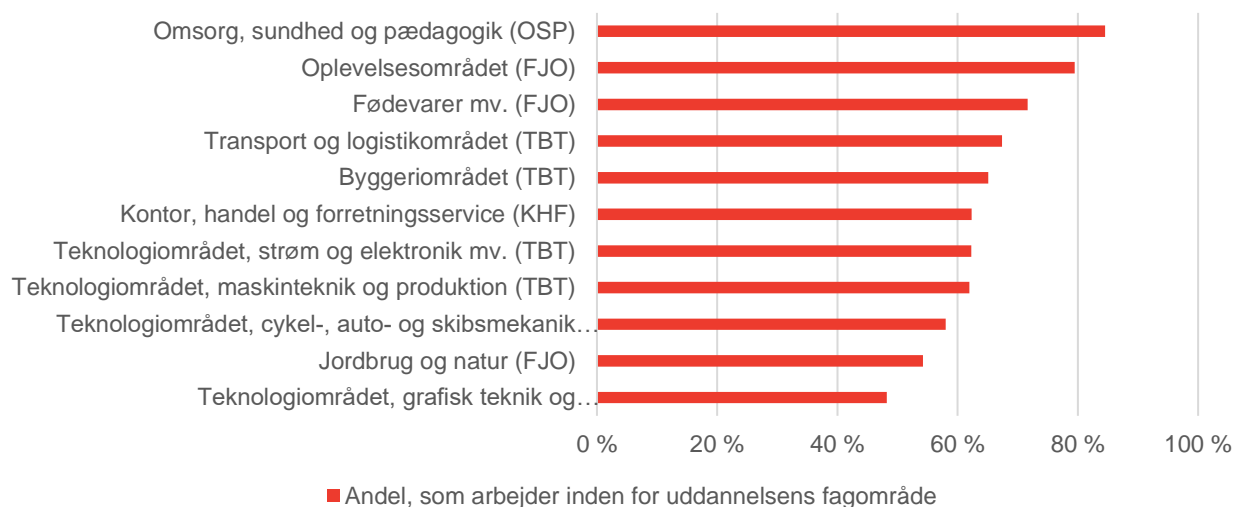
Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Jobs inden for fagområdet er defineret som stillingsbetegnelser, hvori mindst 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder.

Der er store forskelle i andelen, som arbejder inden for deres fagområde, på tværs af hovedområder, jf. figur 4. Inden for omsorg, sundhed og pædagogik (fx SOSU-hjælper) arbejder 85 pct. af dimittenderne inden for deres fagområde tre år efter endt uddannelse, mens det samme kun gælder for 48 pct. inden for teknologiområdet, grafisk teknik og medieproduktion (fx mediegrafiker).¹

¹ Se bilaget for en liste over de tre største uddannelser inden for hver uddannelsesgruppe.

Figur 4 // Andelen, som arbejder inden for uddannelsens fagområde, efter uddannelsesgruppe

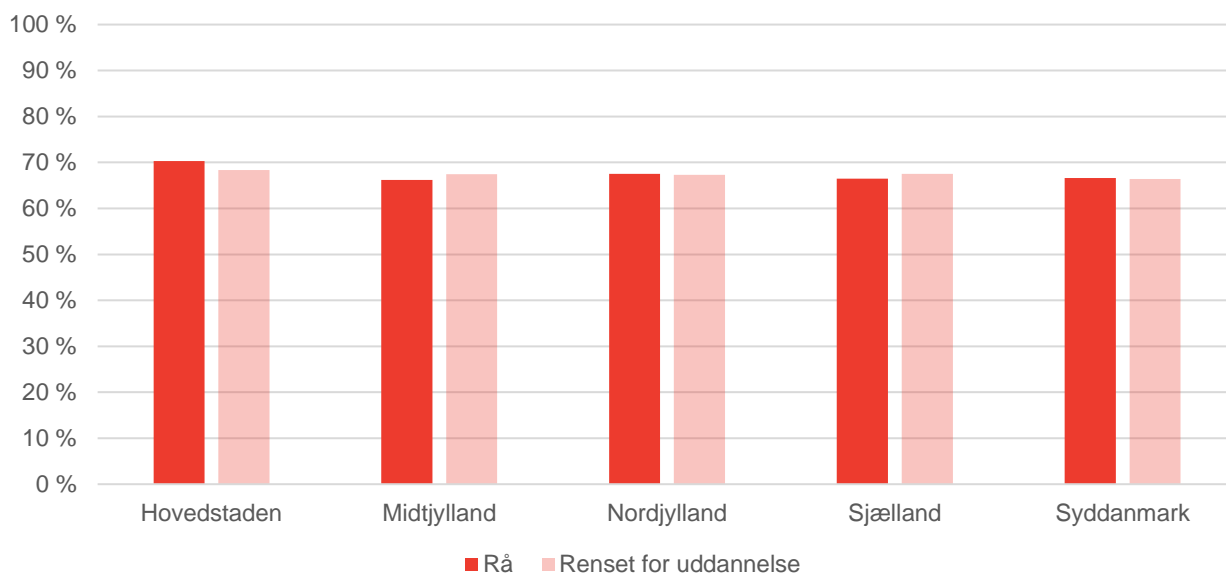

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Jobs inden for fagområdet er defineret som stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder.

Der er ikke store forskelle i andelen, som arbejder inden for deres fagområde, på tværs af uddannelsesinstitutionens region, jf. figur 5. Knap 70 pct. af alle dimittender fra erhvervsuddannelser arbejder inden for deres fagområde i alle regioner.

Figur 5 // Andelen, som arbejder inden for uddannelsens fagområde, efter region

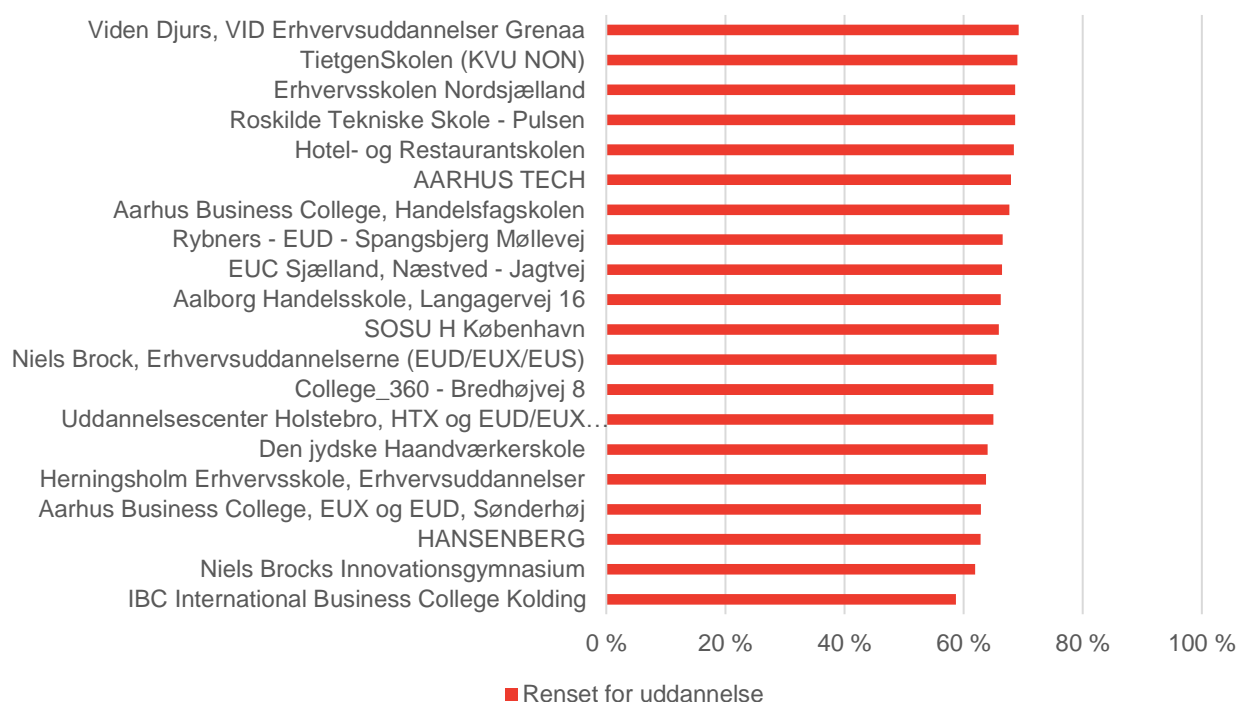
Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Jobs inden for fagområdet er defineret som stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder. Søjlen "Renset for uddannelse" er et resultat af en OLS-regression af andelen, som arbejder inden for fagområdet på dummies for regioner og uddannelser. Hver søjle viser den samlede andel, der arbejder inden for deres fagområde, lagt til koefficienten for den pågældende region i OLS-regressionen.

Der er heller ikke store forskelle i andelen, som arbejder inden for deres fagområde, på tværs af uddannelsesinstitutioner. For de 20 største uddannelsesinstitutioner arbejder ca. 60-70 pct. inden for deres fagområde, jf. figur 6. Et lignende mønster gælder, hvis man udvider til alle institutioner². For knap 80 pct. af alle institutioner gælder det, at mellem 60 og 70 pct. af deres dimittender arbejder inden for deres fagområde (ikke vist).

Vi korrigerer her for, hvilken uddannelse institutionen udbyder. Hvis man ikke foretager denne korrektion, er forskellene større (se bilaget).

Figur 6 // Andelen, som arbejder inden for uddannelsens fagområde, efter institution

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Jobs inden for fagområdet er defineret som stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder. Figuren viser de 20 institutioner med flest elever, der fuldførte en erhvervsuddannelse i 2007-2017, og som stadig havde en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse tre år senere. Søjlerne er et resultat af en OLS-regression af andelen, som arbejder inden for fagområdet på dummies for uddannelsesinstitutioner og uddannelser. Hver søjle viser den samlede andel, der arbejder inden for deres fagområde, lagt til koefficienten for den pågældende uddannelsesinstitution i OLS-regressionen.

² Når vi ser på alle institutioner, afgrænser vi til institutioner, hvor mindst 100 elever fuldførte en erhvervsuddannelse i 2007-2017 og stadig havde en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse tre år senere. Det skyldes, at institutioner med få elever vil have meget støj, hvad angår andelen, som arbejder inden for fagområdet.

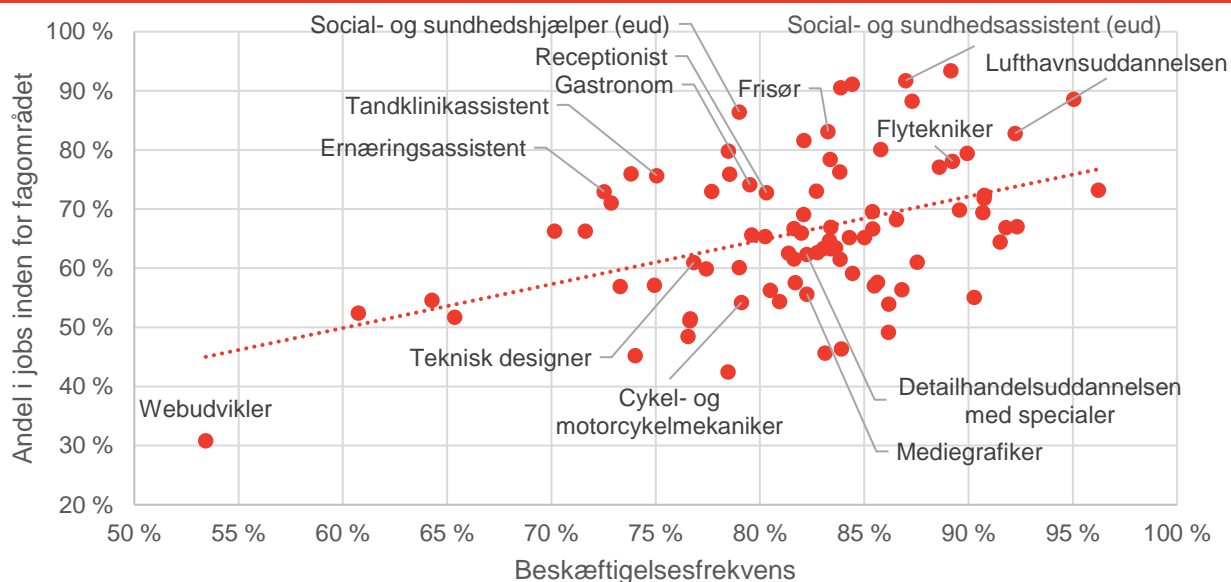
06

Er det et problem, når faglærte arbejder uden for deres fagområde?

Er det et problem, når faglærte arbejder uden for deres fagområde?

Der er en positiv sammenhæng mellem beskæftigelsesfrekvensen og andelen, som arbejder inden for deres fagområde på tværs af uddannelser, jf. figur 7. Fx for social- og sundhedsassistenter arbejder over 90 pct. inden for deres fagområde og knap 90 pct. af dimittenderne er i beskæftigelse tre år efter endt uddannelse. En mulig fortolkning er, at faglærte efter endt uddannelse i gennemsnit foretrækker jobs inden for deres fagområde, men slår sig til tåls med jobs uden for deres fagområde, når de har dårligere udsigt til at finde beskæftigelse.

Figur 7 // Andelen, som arbejder inden for uddannelsens fagområde, over for beskæftigelsesfrekvens, efter uddannelse

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Jobs inden for fagområdet er defineret som stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder.

De faglærte, der arbejder inden for deres fagområde, får en højere løn – ca. 2.500 kr. mere om måneden – sammenlignet med dem, der arbejder uden for fagområdet, jf. figur 8. Det gælder også, hvis man tager højde for, at faglærte, som arbejder inden for hhv. uden for deres fagområde kan have forskellige uddannelsesbaggrunde.

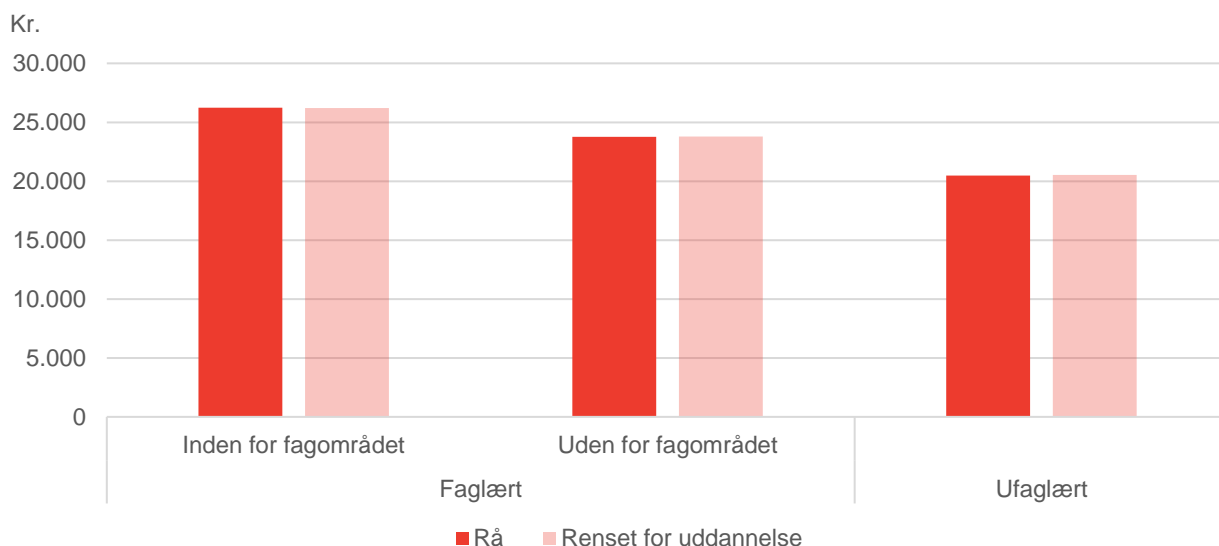
Dog tjener faglærte, som arbejder uden for deres fagområde, i gennemsnit mere end ufaglærte, jf. figur 8. Faglærte, som arbejder uden for deres fagområde, får i gennemsnit godt 3.000 kr. mere i månedsløn end ufaglærte, som har påbegyndt en erhvervsuddannelse, men siden har afbrudt den. Knap halvdelen af de

ufaglærte har en afbrudt erhvervsuddannelse bag sig.³ Godt halvdelen af denne gruppe arbejder inden for den afbrudtes uddannelses fagområde.

En mulig forklaring på, at faglærte, som arbejder uden for deres fagområde, får en højere løn end ufglærte, er, at mange erhvervsuddannelser har relevans uden for uddannelsens specifikke fagområde. Med andre ord kan resultaterne tyde på, at erhvervsuddannelser giver en grad af generalistkompetencer. En anden mulig forklaring er, at personer, som færdiggør en erhvervsuddannelse, i højere grad har kompetencer uden for uddannelsen, som aflønnes højere uanset jobbet, end personer, som ikke færdiggør.

Vi bruger her ufglærte, som har påbegyndt en erhvervsuddannelse, som sammenligningsgrundlag, i stedet for alle ufglærte, da de er mere sammenlignelige med faglærte.

Figur 8 // Månedsløn tre år efter endt uddannelse, alt efter om jobbet er inden for fagområdet, og uddannelsen fuldført

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Jobs inden for fagområdet er defineret som stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder.

Samlet set tyder den positive korrelation mellem beskæftigelsesfrekvensen og andelen, der arbejder inden for deres fagområde, på, at faglærte i gennemsnit ønsker at arbejde inden for deres fagområde. Det kan til dels hænge sammen med, at lønnen er højere inden for den faglærtes fagområde. Det kan dog også hænge sammen med andre ting, fx at man vil arbejde med det, man er uddannet inden for, og faglig stolthed.

³ 45,43% af de 30-årige ufglærte i 2021 er startet på en erhvervsuddannelse. Vi tager udgangspunkt i 30-årige i stedet for alle i arbejdsstyrken, så populationen er mest muligt sammenlignelig med populationen i denne analyse.

Samtidig tyder den løngevinst, der er i et faglært job uden for fagområdet relativt til et ufaglært job, på, at faglærte kan arbejde uden for deres fagområde og stadig bruge deres uddannelse. Jobbet vil dog ikke nødvendigvis være på faglært niveau.

07

Data og metode

Data og metode

Data

Undersøgelsen er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik.

Uddannelsesinformation er trukket fra det komprimerede elevregister (KOTRE) og registeret for højeste fuldførte uddannelse (UDDA). Erhvervsuddannede er defineret som dem, der havde erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse, tre år efter at de afsluttede deres erhvervsuddannelse.

Arbejdsmarkedsinformation kommer fra den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS), der angiver tilknytning til arbejdsmarkedet ultimo november. Her omfatter beskæftigelse både selvstændige, lønmodtagere og medarbejdende ægtefæller.

Desuden bruges information om erhvervsindkomst fra indkomstregisteret (IND).

Undersøgelsen omhandler personer, der fuldførte en erhvervsuddannelse fra 2007-2017 og stadig havde en erhvervsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse tre år efter. Der er kun inkluderet offentlige erhvervsuddannelser, der stadig var aktive i 2022 og havde over 50 personer, der fuldførte i perioden.

I kapitel 06 kigger vi desuden på ufaglærte, som har afsluttet, men ikke fuldført, en erhvervsuddannelse fra 2007-2017, og som ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse tre år efter frafaldet.

Metode

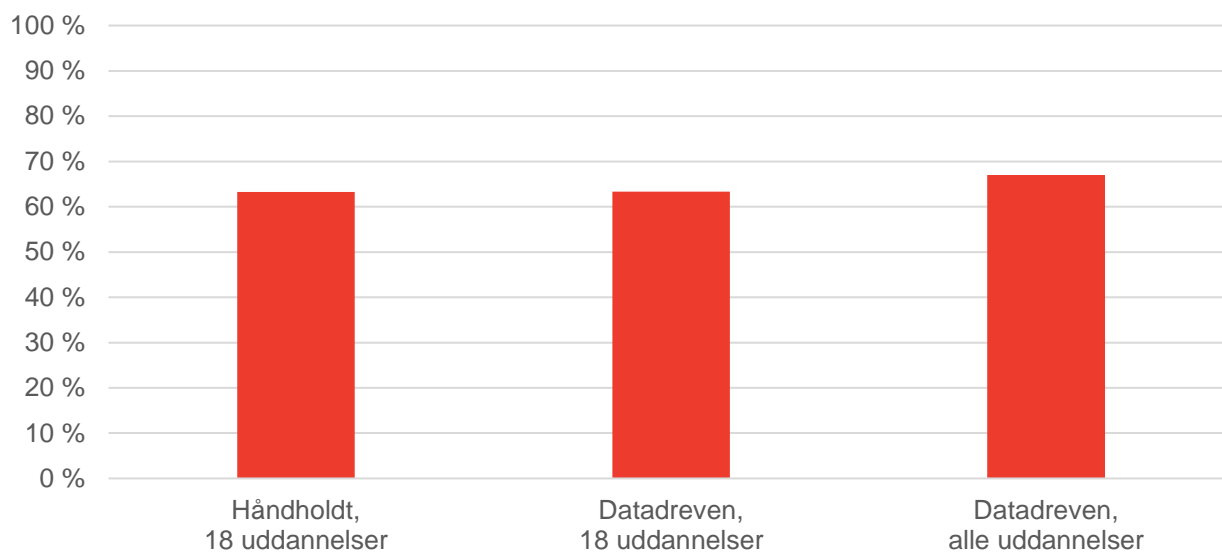
I analysen defineres jobs inden for uddannelsens fagområde som stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af de færdiguddannede arbejder tre år efter endt uddannelse (herefter "den datadrevne definition"), jf. kapitel 04. I dette afsnit sammenholder vi denne definition med den håndholdte definition, hvor vi har gennemlæst dimittendernes brancher og stillingsbetegnelser og ud fra navnet klassificeret, hvorvidt jobbet er inden for fagområdet.

Den datadrevne definition af jobs inden for fagområdet skal gerne opfylde to krav. Den skal både ramme den håndholdte i gennemsnit, på *tværs* af uddannelser. Og for *hver enkelt* uddannelse skal der være mindst mulig forskel mellem den datadrevne og den håndholdte definition.

63 pct. af dimittenderne fra de 18 uddannelser arbejder inden for deres fagområde, uanset om man bruger den håndholdte eller den datadrevne definition, jf. figur 9. Når man sammenligner på tværs af uddannelser, rammer de to definitioner altså hinanden godt.

Desuden er andelen, som arbejder inden for deres fagområde, 67 pct. på tværs af alle uddannelser, under den datadrevne definition. Det betyder, at i hvert fald når det gælder andelen, som arbejder inden for deres fagområde, er de 18 uddannelser repræsentative for de resterende uddannelser.

Figur 9 // Andelen af dimittender fra erhvervsuddannelser i jobs inden for fagområdet, efter definition og antal uddannelser

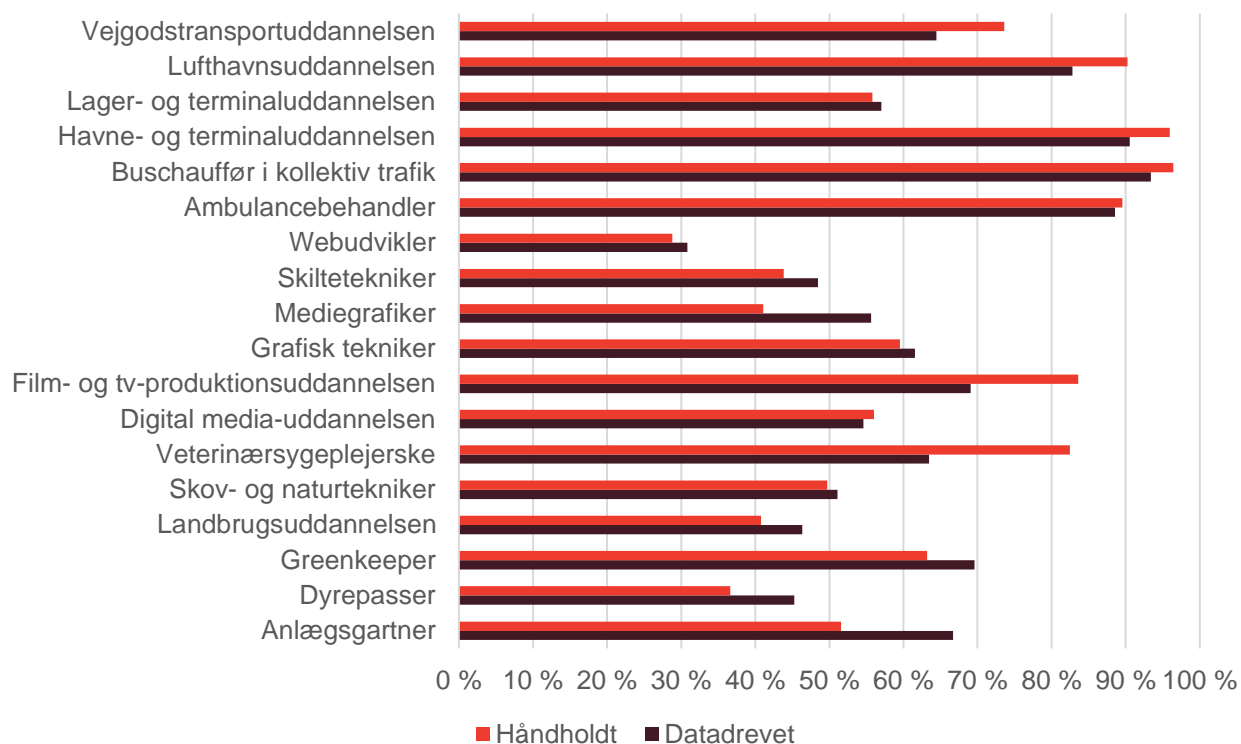
Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Jobs inden for fagområdet består i den datadrevne definition af stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder.

De to definitioner rammer også hinanden godt for hver enkelt uddannelse. Der er i gennemsnit en kvadreret forskel på 0,8 procentpoint på andelen, som arbejder inden for deres fagområde, i hhv. den håndholdte og den datadrevne definition, når man sammenligner på tværs af uddannelser, jf. figur 10. Den gennemsnitlige kvadrerede forskel findes ved at kvadrere forskelle inden for den håndholdte og den datadrevne definition og finde gennemsnittet. Den er et mål for variansen på forskellen mellem de to definitioner og vil være tæt på 0, hvis de to definitioner er ens for alle uddannelser.

De største forskelle ses for veterinærsygeplejersker og anlægsgartnere. For veterinærsygeplejersker er andelen, som arbejder inden for deres fagområde, 19 procentpoint mindre i den datadrevne end i den håndholdte definition, svarende til en kvadreret forskel på 4 procentpoint. Og for anlægsgartnere er andelen 15 procentpoint større i den datadrevne end i den håndholdte definition, svarende til en kvadreret forskel på 2 procentpoint.

Figur 10 // Andelen, som arbejder inden for deres fagområde, under håndholdt og datadrevet definition, efter uddannelse

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: * samt arbejde med lastning og losning. Jobs inden for fagområdet består i den datadrevne definition af stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder.

Hvis man tager udgangspunkt i brancher og/eller andre procentgrænser end 3 pct. i den datadrevne definition, er der en større forskel enten på tværs af uddannelser eller for hver enkelt uddannelse, ift. den håndholdte definition. Vi har arbejdet med følgende definitioner:

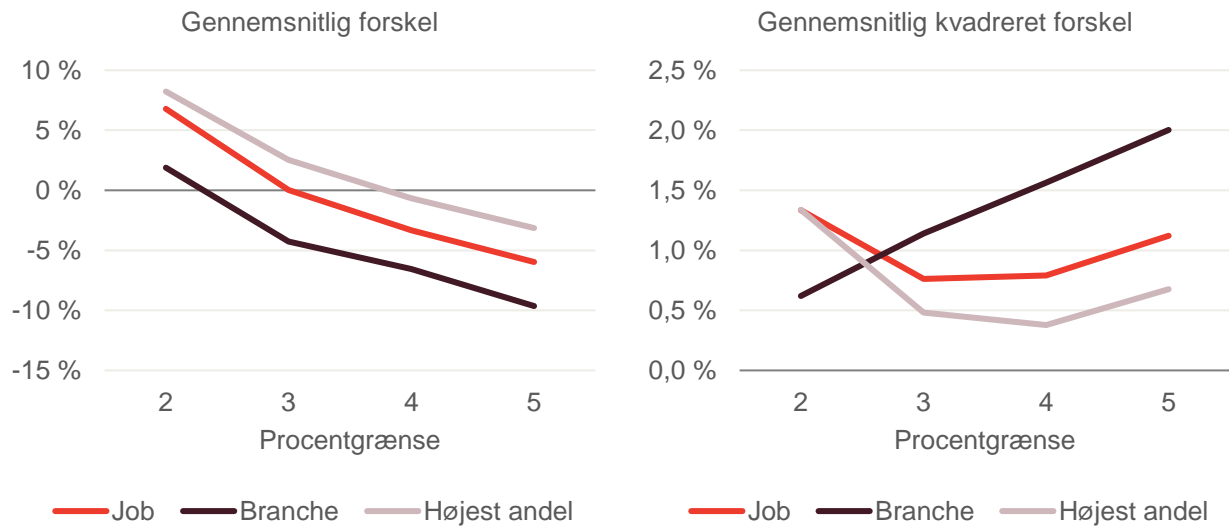
1. Stillingsbetegnelser, som mindst 2, 3, 4 eller 5 pct. af dimittenderne fra uddannelsen arbejder i
2. Brancher, som mindst 2, 3, 4 eller 5 pct. af dimittenderne fra uddannelsen arbejder i
3. Brancher eller stillingsbetegnelser (afhængigt af hvor dimittenderne er mest koncentrerede), som mindst 2, 3, 4 eller 5 pct. af dimittenderne fra uddannelsen arbejder i.

De første to definitioner baserer sig på enten brancher eller stillingsbetegnelser og er derfor konceptuelt de mest enkle. Blandt disse to definitioner er stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittenderne arbejder, den definition, hvor forskellen på de to definitioner i gennemsnit er 0, og den kvadrerede forskel er mindst (nemlig 0,8 procentpoint), jf. figur 11.

Det kan dog være, at der er nogle uddannelser, hvor jobs inden for fagområdet bedst beskrives vha. jobbets branche, og andre, hvor jobbet bedst beskrives vha. dets stillingsbetegnelse. Det er årsagen til, at vi medtager den tredje definition. Her er brancher eller stillingsbetegnelser (afhængigt af hvilken der genererer den højeste andel i jobs inden for fagområdet), som mindst 4 pct. af dimittenderne fra uddannelsen arbejder i, den definition, som rammer den håndholdte bedst. Her underestimeres forskellen på tværs af uddannelser i gennemsnit med 1 procentpoint, mens den gennemsnitlige kvadrerede forskel er 0,4 procentpoint.

Forskellen på denne definition og stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittender arbejder, er dog lille nok til, at vi i analysen har valgt den konceptuelt enklere definition.

Figur 11 // Sammenligning af datadrevet og håndholdt definition af jobs inden for uddannelsens fagområde, efter procentgrænse og definition

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

08

Litteraturliste

Litteraturliste

- AE-rådet, 2021. Danmark mangler 99.000 faglærte i 2030 [WWW Document]. https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/media/document/ae_temapublikation_danmark-mangler-99.000-fagl%C3%A6rte-i-2030_web_0.pdf.
- Boualam, B., 2014. Getting a first job: quality of the labor matching in French cities. Univ. DEA, 2024. Super(u)faglærte.
- DEA, 2015. Super ufaglærte og super faglærte – Kompetenceløft gennem efteruddannelse.
- EVA, 2018. Fleksibilitet i ungdomsuddannelsessystemet.
- FH, 2022. 27 færre faglærte om dagen frem mod 2030: Et dramatisk fald på 88.000 personer [WWW Document]. <https://fho.dk/blog/2022/10/09/27-faerre-faglaerte-om-dagen-frem-mod-2030-et-dramatisk-fald-paa-87-800-personer/> (tilgået 10.27.22).
- Kraka, 2021. Kommer Danmark til at mangle 99.000 faglærte i 2030?
- Reformkommissionen, 2023. Nye Reformveje 2.
- STAR, 2024. Rekrutteringssurvey juni 2024. [WWW Document]. <https://star.dk/om-styrelsen/publikationer/2024/06/rekrutteringssurvey-juni-2024>

09

Bilag

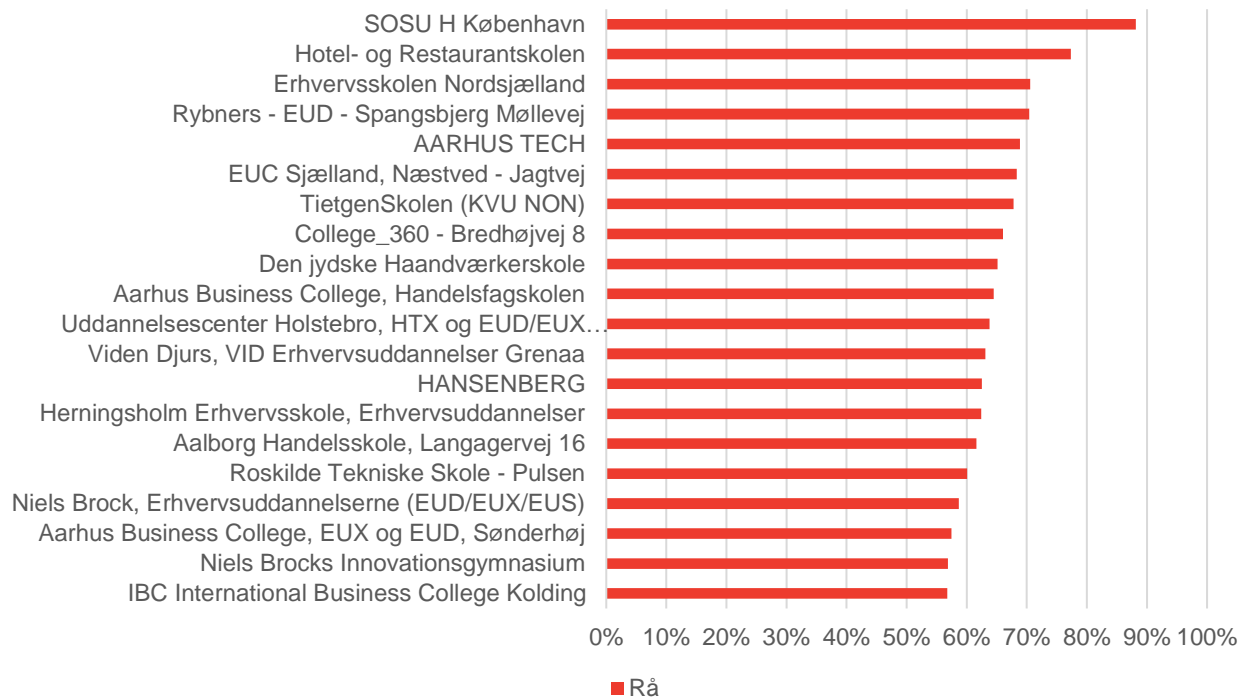
Bilag

Tabel 1 // Tre største uddannelser (målt på færdiguddannede i 2010-2017), efter mellemgruppe

Mellemgruppe	Tre største uddannelser
Byggeriområdet (TBT)	Træfagernes byggeuddannelse Murer Bygningsmaler
Fødevarer mv. (FJO)	Gastronom Gourmetslagter Ernæringsassistent
Jordbrug og natur (FJO)	Vejgodstransportuddannelsen Landbrugsuddannelsen Anlægsgartner
Kontor, handel og forretningsservice (KHF)	Detailhandelsuddannelsen med specialer Kontoruddannelse med specialer Handelsuddannelse med specialer
Omsorg, sundhed og pædagogik (OSP)	Social- og sundhedshjælper (eud) Social- og sundhedsassistent (eud) Pædagogisk assistentuddannelse (eud)
Oplevelsesområdet (FJO)	Frisør Kosmetiker Fitnessuddannelsen
Teknologiområdet, cykel-, auto- og skibsmekanik mv. (TBT)	Personvognsmekaniker Entreprenør- og landbrugsmaskinuddannelsen Autolakerer
Teknologiområdet, grafisk teknik og medieproduktion (TBT)	Mediegrafiker Webudvikler Skiltetekniker
Teknologiområdet, maskinteknik og produktion (TBT)	Smed Industri teknikeruddannelsen Industrioperatør
Teknologiområdet, strøm og elektronik mv. (TBT)	Elektriker Data- og kommunikationsuddannelsen Automatik- og procesuddannelsen
Transport og logistikområdet (TBT)	VVS-energiuddannelsen Lager- og terminaluddannelsen Ambulancebehandler

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

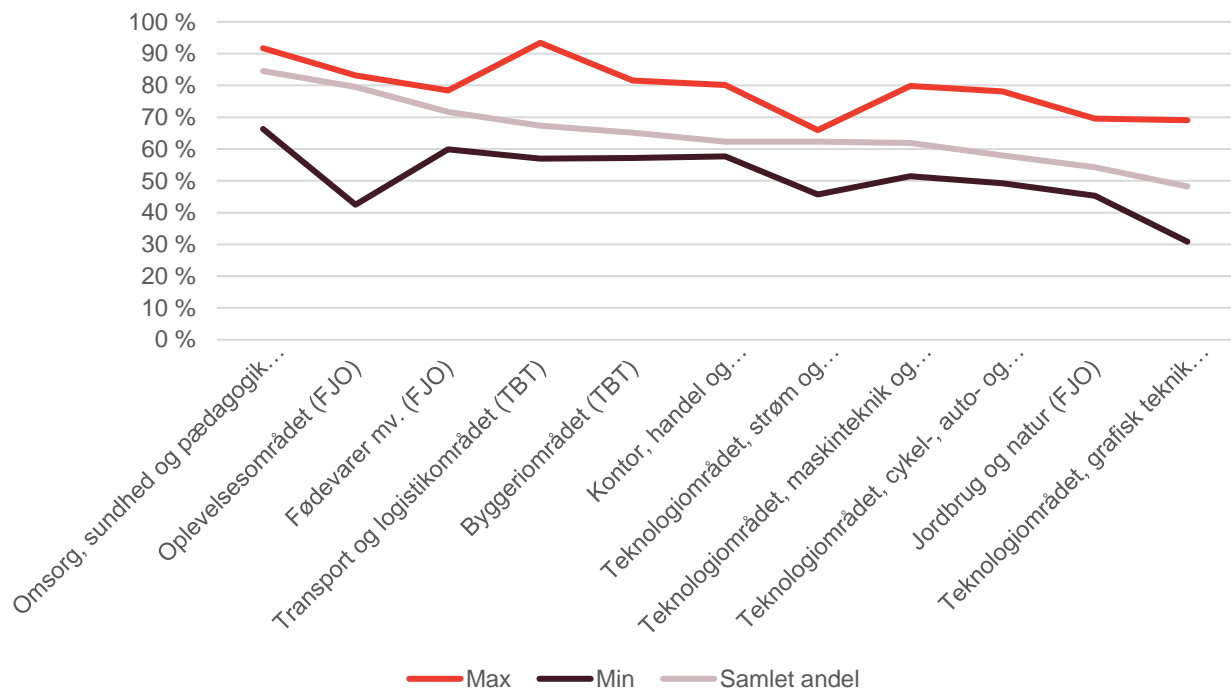
Figur 12 // Andelen, som arbejder inden for uddannelsens fagområde, efter institution

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Jobs inden for fagområdet er defineret som stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder.

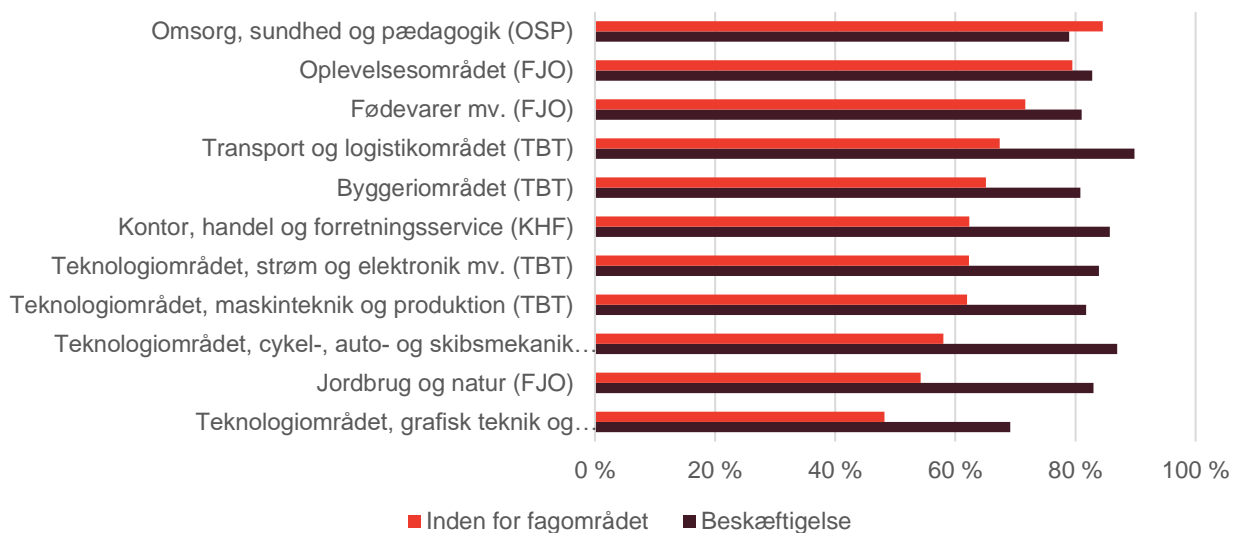
Figur 13 // Fordeling af andelen i jobs inden for fagområdet for hver uddannelse, efter mellemgruppe

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Jobs inden for fagområdet er defineret som stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittender fra den pågældende uddannelse arbejder.

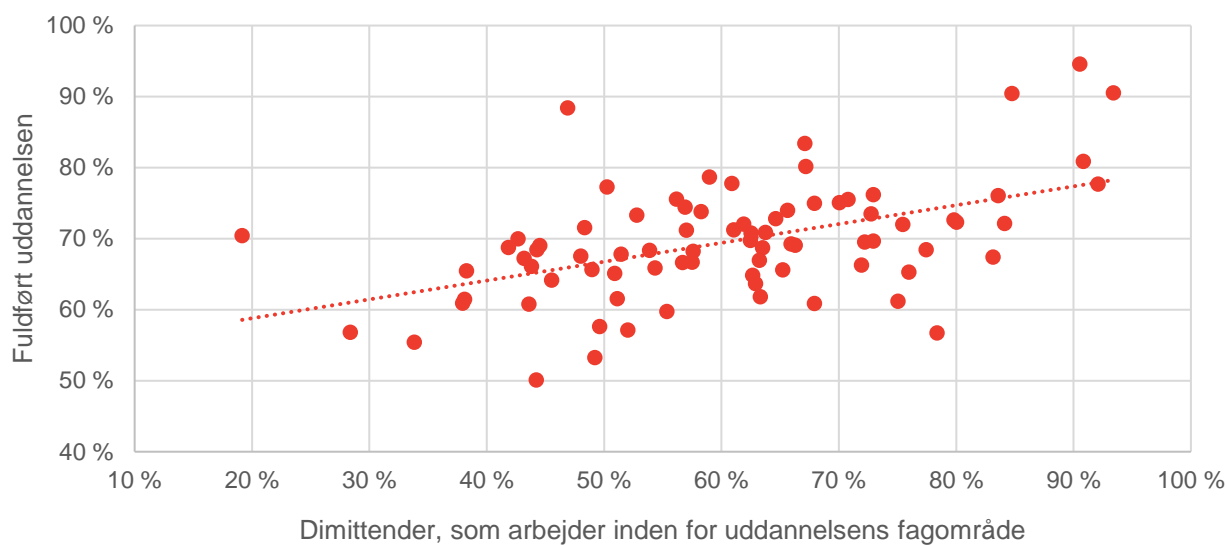
Figur 14 // Andelen, som arbejder inden for uddannelsens fagområde og beskæftigelse, efter uddannelsesgruppe

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Jobs inden for fagområdet er defineret som stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder.

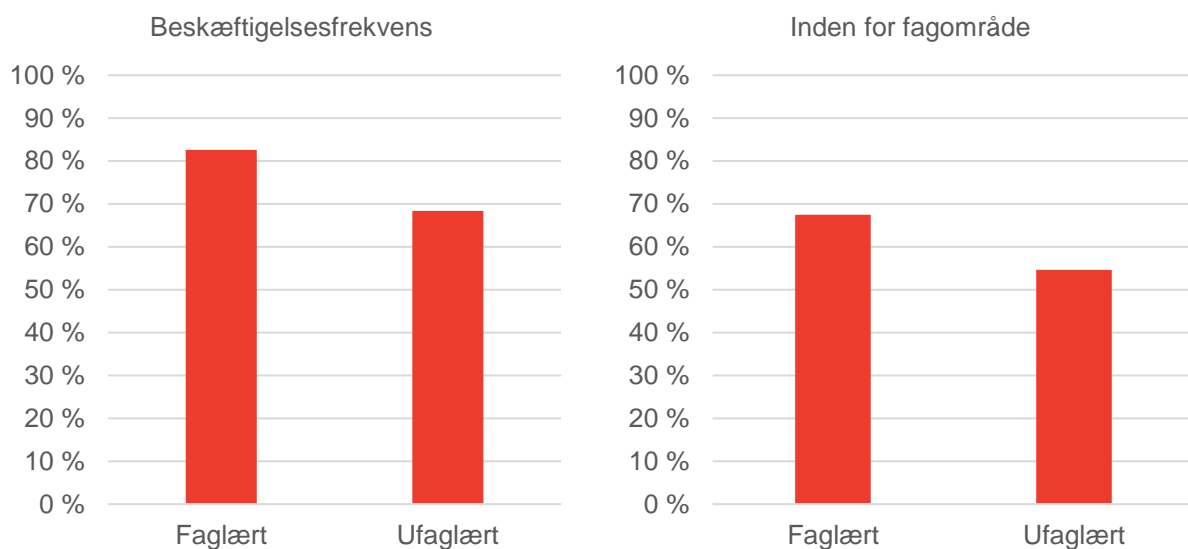
Figur 15 // Andelen, som har fuldført uddannelsen, over for andelen af dimittender, som arbejder inden for deres fagområde, efter uddannelse

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Jobs inden for fagområdet er defineret som stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder.

Figur 16 // Andelen i beskæftigelse hhv. inden for fagområde, efter hvorvidt erhvervsuddannelsen er fuldført

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Jobs inden for fagområdet er defineret som stillingsbetegnelser, hvor mindst 3 pct. af dimittenderne fra den pågældende uddannelse arbejder.

Tænketanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu